

ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਉਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜਿੰਨਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਆਰਟੀਕਲ 1) ਨਿਯਮ 9(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ।

(8) ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9 (ਬੀ) ਵਿੱਚ 'ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ (ਆਰਟੀਕਲ 1)' ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਆਰਟੀਕਲ 1) ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਨਿਯਮ 9 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਨਿਯਮ 9(ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਰਟੀਕਲ 11 ਤੋਂ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਭਾਵ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ, ਜਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ. ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ (ਆਰਟੀਕਲ 1) ਦੇ ਨਾਲ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਕੰਟਰੋਲਰ ਆਫ ਸਟੋਰਜ਼ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 3 ਦੀ ਸਾ. ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ; d ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉੱਚ ਅਹੁਦਾ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 9(ਬੀ) ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਨਿਯਮ 9(ਬੀ) ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(9) ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਦੇ ਵਧੀਕ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪਦਉੱਨਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਭਰੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਯੋਗਤਾ-ਕਮ-ਸੀਨੀਅਰਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਡੀਕੇ ਮਹਾਜਨ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ ਅਤੇ ਆਰਐਸ ਨਰੂਲਾ, ਜੇ. ਜੇ.

ਜਗਦੀਸ਼ ਮਿੱਤਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦਾਤਾ, 1965 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਨੰਬਰ 2307

ਫਰਵਰੀ 28, 1969

ਸੀਮਾ Aet (1908 ਦਾ IX)- ਆਰਟੀਕਲ 102— ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ—
ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ—ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ—ਕੀ

Jagdish Miner, v. The Union of India and another (Shamsher Bahadur, J.)

ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ—ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ—ਕੀ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਮਿਆਦ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)—ਏ.ਆਈ.ਟੀ. 226—ਸੀਮਾ ਦੇ ਟ੍ਰਾਇਲਬਲ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ—ਹਾਈ ਕੋਰਟ—ਕੀ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਵੈਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਪ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਖਤ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਦੁਕਵਾਂ ਜਾਂ ਸਾਰਥਕ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਟਰਮਿਨਸ ਅ ਕੋਓ ਉਹ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤਨਖਾਹ ਇਕੱਠੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਅਸਲ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਇਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤੀਜੇ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 102 ਦਾ ਇਸ ਲਈ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜਿਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਘੋਸ਼ਣਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਹੀ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਰੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਿਹਾ।

ਮੰਨਿਆ, ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪਰਿਣਾਮੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਸ ਅਸਾਧਾਰਣ ਉਪਾਅ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀ ਜਦੋਂ ਰਾਹਤ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਦੇ ਇੱਕ ਤਿੱਖੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਆਮ ਢੰਗ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣਾ ਉਪਾਅ ਮੰਗਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੋਵੇਗਾ।

Z*? ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ - 1 ^ ^ ? ■ ਡੀ. ਸ਼ਰਮਾ 15 ਫਰਵਰੀ, 1967 ਨੂੰ" ° f a » ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਕੇ ਮਹਾਜਨ, ਮਾਨਯੋਗ

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਆਰ.ਐੱਸ. ਨਰੂਲਾ ਨੂੰ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਵਾਬਦਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੰਨਣਯੋਗ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੌਤਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ **ਲਈ ਇੱਕ ਬਨਾਸ਼ਾ ਸਿੰਘ**, ਇੱਕ ਵਕੀਲ

JL G UPTA, ਇੱਕ ਡੀਵੇਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਐੱਸ. ਹਮਸ਼ੇਰ ਬੀ ਅਹਿਦੂਰ, ਜੇ.— ਜੇ ਸਵਾਲ 15 ਫਰਵਰੀ, 1967 ਦੇ ਪੀ.ਡੀ. ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ. ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਫਾਲ ਬੈਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕੇਕੇ ਜੱਗਿਆ ਬਨਾਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਚ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1), ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜ (2), ਐਸ.ਬੀ. ਕੈਪੂਰ ਅਤੇ ਐਚ.ਆਰ ਖੰਨਾ, ਜੇ.ਜੇ., ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ (3), ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਨਾਰਨੀਆ, ਜੇ.ਜੇ., ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਨਾਥ (4) (ਦੁਲਟ ਅਤੇ ਐਸ.ਕੇ. ਕਪੂਰ, ਜੇ.ਜੇ.), ਜੋ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਮਾਧਵ ਲਕਸ਼ਮਣ ਵੈਕੁਥੋ ਬਨਾਮ ਮੈਸੂਰ ਰਾਜ (5) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼। ਆਈ ਐਮ ਪਾਸ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਸਦੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਬੇਅਸਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਜਦੋਂ ਉਹ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਿਹਾ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ?

(2) ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ! ਕੇਸ* ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਮਿੱਤਰ, ਪੋਸਟ-ਮਾਸਟਰ ਜਨਰਲ, ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ 9 ਅਕਤੂਬਰ, 1946 ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਕਲਰਕ, ਨੂੰ 1 ਦਸੰਬਰ, 1949 ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 11 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਿਆਏ ਗਏ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, 1952; ਅਤੇ 22 ਮਾਰਚ, 1954 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਹੇਠਲੀ ਏਪੀ ਪੈਲੇਟ ਕੋਰਟ ਨੇ 25 ਮਈ, 1954 ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ . ਇੱਕ ਹੋਰ ਐਪ ਵਿੱਚ। ਦੇ eal

- (1) ILR (1966) 1 ਪੁੰਜ. 302.
- (2) 1964 ਦੇ RFA 8 D ਨੇ 6 ਸਤੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।
- (3) 1967(1) ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਰ 594.
- (4) ਆਈਯੂ ਆਈ. (1966) 2 ਪੁੰਜ. 907.
- (5) (1962) I SCR 886.

Jagdish Mitter v. The Union of India and another (Shamsher Bahadur, J.)

10 ਅਗਸਤ, 1959 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ (ਐਸਬੀ ਕੈਪੂਰ, ਜੇ.) ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਈ ਲੇਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਚ ਅੱਗੇ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। 19 ਅਗਸਤ, 1960 ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਆਖਰਕਾਰ 20 ਸਤੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜਗਦੀਸ਼ ਮਿੱਤਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ (6) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜਗਦੀਸ਼ ਮਿੱਤਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫਰਮਾਨ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(3) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜਿਸ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ "ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਹੈ", ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਨੇ 2 ਜੁਲਾਈ, 1964 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। 1 ਦਸੰਬਰ, 1949 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੇਠਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਕਲਰਕ ਵਜੋਂ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 1 ਦਸੰਬਰ, 1949, ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ 4 ਅਕਤੂਬਰ, 1963, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਅੰਤਮ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰੇ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਵਿਭਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਦੋਲਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸਦਾ ਉਸਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਅੰਤਮ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਦੀ ਬੇਨਤੀ 6 ਨਵੰਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਰਕਮ ਜੋ ਉਸਨੇ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਢੀ ਸੀ, ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਫਿਰ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 21 ਅਗਸਤ, 1965, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਭਾਵ, 1 ਦਸੰਬਰ, 1949 ਤੋਂ ਹੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਉਹ ਰਕਮ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਅਬਨਾਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੇ ਸਹੀ ਸਮਾਯੋਜਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸਹਾਇਕ ਰਾਹਤ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(4) ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅੰਸ਼ਸ਼ਨ ਫਾਰਮੂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ , ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮਾਮਲਾ, ਈ.

---

(6) A.I.R. 1964 S.C. 449.

Jagdish Mitter v. The Union, of India and another (Shamsher Bahadur, J.)

ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਕਾਏ ਵਸੂਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲਕਸ਼ਮਣ ਵੈਕੁਬੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੇ ਨਾਲ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਅਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਜੇਕਰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਇਸ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਮਿਆਦ.

(8) ਲਿੰ ਲਕਸ਼ਮਣ ਕੇ ਵੀ ਇਕੁਬੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੀ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਬਨਾਮ ਪੰਡਿਤ ਤਾਰਾਚੰਦ (7) ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ., ਜੱਗੀਆ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਸ. ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਾਰਾ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਲਈ ਤਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਨੌਕਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ 'ਮਜ਼ਦੂਰੀ'। 'ਤਨਖਾਹ' ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਚੌੜਾ ਸੀ, ਜ਼ਫਰੁੱਲਾ ਖਾਨ, ਜੇ., ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ v/hieh ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 109 'ਤੇ, ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:-

“ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਤਾਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਜੇ ਵੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਕਾਇਆ ਸੀ। ਸੂਟ ਇਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ 'ਤੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ।

Jagdish Mitter v. The Union of India and another (Shamsher Bahadur, J.)

(9) ਸੀਮਾ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 102 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਲਗਾਤਾਰ ਉਲੰਘਣਾ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਾਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ / ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਲਕਸ਼ਮਣ ਵੈਕੂਬੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੀ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਧਾਰਨਾ ਸੀ / *cqse* ਜਦੋਂ ਪੀੜਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜੋ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਅਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(10) *ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸਈਅਦ ਕਮਰਾਲੀ (8)* ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਵੈਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਦਾਸ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, "ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ"। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸਲਈ, ਡਿਸ ਮਿਸਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਪ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(11)। ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜ (2), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਐਸ.ਬੀ. ਕੈਪੂਰ ਅਤੇ ਐਚ.ਆਰ ਖੰਨਾ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੀ ਸਰਕਟ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਹਾਰਾਜ, ਫੌਜੀ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ, ਜਨਰਲ ਹੈੱਡ ਕੁਆਰਟਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 20 ਮਈ, 1947 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ, ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 25 ਮਾਰਚ, 1955 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 21 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਹੋਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨਵੰਬਰ, 1957 ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ

(*) 1967(1) ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਰ 228.

ਲਕਸ਼ਮਣ ਵੈਕੁਥੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਅਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਤਨਖਾਹ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਤਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਗਏ ਸਨ। ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ "ਅਜਿਹੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ" ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 52 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਜਿਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ"। ਬੈਂਚ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਲਗਾਤਾਰ ਉਲੰਘਣ, ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਤਰੇਹੰਦਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਈ ਬਕਾਇਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਅਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ:-

"ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਪਰ ਸਖ਼ਤ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਫੰਡਾ ਮਾਨਸਿਕ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਯਮ 52 ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਬੇਤੁਕਾ ਅਤੇ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

(12) ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ! 8 ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਗਲਤ ਅਤੇ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟੈਸਟ ਐਂਡ ਡੈਵੈਲਿਪਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਫਿਨਸਬਰੀ ਬੋਰੋ ਕਾਉਂਸਿਲ (9) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਲਾਰਡ ਐਸਕੁਇਥ ਨੇ ਪੰਨਾ 132 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ: -

"ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ £ ਮੇਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

Jagdish Mitter v. The Union of India and another (Shamsher Bahadur, J.)

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ, ਜੋ, ਜੇਕਰ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵਹਿਣਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ...ਕਾਨੂੰਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਇਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਉਲਝਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਟੱਲ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।"

(13) ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਲਾਰਡ ਐਸਕੁਇਥ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਪ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਪ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਿਸ ਮਿਸਲ ਦੇ ਗਲਤ ਕ੍ਰਮ ਦਾ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕਤਾ ਕਿ ਟਾਈਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਏਪੀਈਰੋਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਏਗਾ ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਸ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਖਤ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਢੁਕਵਾਂ ਜਾਂ ਸਾਰਥਕ ਹੈ। ਜਦੋਂ *ਟਰਮਿਨਸ ਅ ਕੋਓ* ਉਹ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤਨਖਾਹ ਇਕੱਠੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਅਸਲ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਇਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਾਬੀ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 102 ਦਾ ਕਾਲਮ।

(14) ਵੈਕੂਏ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ *ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ* ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਬੈਲੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਾਡੇ ਲਈ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਗਲਤ ਕੰਮ 'ਤੇ ਉਜਰਤ ਜਾਂ ਤਨਖਾਹ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਰੋਕ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, *ਤਾਰਾਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ* ਜਿਸ 'ਤੇ ਵੈਕੂਏ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਨ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਗਲਤ ਡਿਸਮਿਸਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਲਈ ਕਾਇਮ ਸੀ।

(15) ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤੀਜੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, *ਮਦਰਾਸ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਅਨੰਤਰਾਮਨ* (10) ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ *ਲਕਸ਼ਮਣ ਵੈਕੂਏ* ਅਤੇ *ਤਾਰਾਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ* ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਲਪ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਿਆਲੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਰਾਮਚੰਦਰ ਅਈਅਰ ਨੇ 1018 ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ: -

“ਕਥਾ ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(10) ILR 1963 ਮੈਡ. ੧੦੧੪!

Tagdith Mitter, v. The Union of India and another (Shamsher Bahadur, J.)

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਗਲਪ। ਦੁਬਾਰਾ ਗਲਪ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗਲਪ ਦੇ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਰਥਾਤ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਫਰਜ਼ੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵੀ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਇਕੱਠੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਦੂਜੀ ਗਲਪ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ”

(16) ਮੌਲਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 52 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 102 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਨੰਤਰਾਮਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, *ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਆਰ. ਅਕਬਰ ਸ਼ੈਰਿਫ (11)* ਵਿੱਚ ਜਗਦੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੈਲਾਸਮ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬਲੈਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। *ਮਹਾਰਾਜ* ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਰਕਟ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹਮਲਾ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। *ਸ਼ੈਰਿਫ* ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਰਾਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਪੰਨਾ 495 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਕਾਰਨ ਘਟੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ. ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਡਿਸ ਮਿਸਲ ਆਰਡਰ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(17) *ਮਹਾਰਾਜ* ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਡੀ.ਕੇ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੀ ਬੈਚ ਵੱਲੋਂ *ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ (3)* ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ *ਲਕਸ਼ਮਣ ਵੈਕੁਥੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ*. ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪੈਪਸੂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 6 ਸਤੰਬਰ, 1948 ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਜਬਰੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ 23 ਫਰਵਰੀ, 1951 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਲਈ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ 23 ਅਪ੍ਰੈਲ 1957 ਨੂੰ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 102 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੰਨਾ 596 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:-

“ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਰਾਹਤ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਆਈ.ਐਫ.

8 ਸਤੰਬਰ, 1948 ਤੋਂ 23 ਫਰਵਰੀ, 1951 ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ *ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜ (2)*, ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਸ.ਬੀ. ਕੈਪੂਰ ਅਤੇ ਐਚ.ਆਰ ਖੰਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.

(18) *ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ* ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੈਚ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜੋ *ਮਹਾਰਾਜ* ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਬੀ. ਕੈਪੂਰ ਅਤੇ ਐਚ.ਆਰ ਖੰਨਾ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(11) A.I.R. 1961 Mad. 486.

(19) ਦੂਜਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜੋ ਅਸੀਂ ਲਕਸ਼ਮਣ ਵੈਕਥੋ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ, ਉਹ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਰਕਟ ਬੈਚ ਆਫ ਦੁਲਟ ਅਤੇ ਐਸ.ਕੇ. ਕਪੂਰ, ਜੇ.ਜੇ., ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ. ਰਾਮ ਨਾਥ (4), ਰਾਮ ਨਾਥ, ਡਾਕ ਅਤੇ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜੋ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1946 ਤੋਂ 18 ਜਨਵਰੀ, 1952 ਤੱਕ ਮੁਅੱਤਲ ਰਿਹਾ, ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 19 ਜਨਵਰੀ, 1952 ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ 5 ਮਾਰਚ, 1957 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 28 ਫਰਵਰੀ, 1957 ਤੱਕ ਉਸ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਤਿ-ਅਨੁਕੂਲ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਰਾਹਤਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰੁਪਏ ਲਈ ਫਰਮਾਨ 19 ਜਨਵਰੀ, 1952 ਤੋਂ 13 ਜਨਵਰੀ, 1960 ਤੱਕ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 24,430.65 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਿਰਫ ਇਕ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਫਰਮਾਨ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਅਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਦਰਾਸ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਅਨੰਤਰਾਮਨ (10) ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨੇ ਲਕਸ਼ਮਣ ਵੈਕਥੋ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ 52 ਦੀ ਲਾਗੂ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਐਸ.ਕੇ. ਕਪੂਰ, ਜੇ., ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ "ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ", ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਐੱਲ ਆਰ ਐਕਸਮਨ ਵੈਕਥੋ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਜੋ ਕਿ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸੀ, ਸਿਰਫ 2 ਜੂਨ, 1951 ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਹੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਡਿਸਜੇ ਮਿਸਲ ਦਾ ਹੁਕਮ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਸ ਨਿਯਮ 52 ਦੀ ਤਰਕ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਬਨਾਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਵੀ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਕਦੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਗਈ। ਡਿਸ ਮਿਸਲ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਰਡਰ ਇਸ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਰਲੱਭ ਕਾਰਨ ਕਾਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦਾ

ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ. ਫੰਡ ਮਾਨਸਿਕ ਨਿਯਮ 52 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ 54 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਵਿਵਾਦ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ। ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ *ਦੇਵੇਂਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਰਾਇਣ ਰਾਏ ਸ਼ਰਮਾ* ਬਨਾਮ *ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (12)* ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿ ਨਿਯਮ 54 ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ "ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੌਕਰ ਨੂੰ - ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਰਕ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 52 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਸ.ਕੇ. ਕਪੂਰ, ਜੇ.

(20) ਅਸੀਂ ਐਸ.ਕੇ. ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਦੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵੈਕਥੋ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮਿਤੀ। *ਜੱਗੀਆ ਦੇ ਕੇਸ* ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(21) *ਰਾਮ ਨਾਥ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ ਦੁਲਟ ਅਤੇ ਕਪੂਰ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਆਏ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਜਵਾਹਰ ਲਾਈ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਈ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। - *ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਪੀਵੀ ਜਗਨਨਾਥ (13)* ਵਿੱਚ, ਟੀਸੀ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਅਤੇ ਜੀਪੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ, ਜੇ.ਜੇ. ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਯੋਗ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ! ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰੇ ਪਰ ਸਿਰਫ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਜਾਂ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਬੇਅਸਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ ਆਰਡਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪੂਰਾ ਦਾਅਵਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 102 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(12) ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 1334

(13) ਏਆਈਆਰ 1968 ਐਮਪੀ 204.

(14) A.I.R. 1964 Orissa 111.

(15) A.I.R. 1966 Bom. 228.

Jagdish Mitter, v. The Union of India and another (Shamsher Bahadur, J.)

(22) ਸੁੰਦਰ ਸਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਮਿਉਸਪਲ ਚੇਅਰ ਮੈਨ ਪਾਰਲਾਕਿਮੇਡੀ (14) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨਰਸਿੰਘਮ ਅਤੇ ਆਰ.ਕੇ. ਦਾਸ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜੋ ਫੀਡ ਆਈ. ਉਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਗਲਤ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਲਈ ਵੀ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨਰਸਿੰਘਮ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਪੰਨਾ 112 'ਤੇ ਕਿਹਾ: -

“ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਡਰ 2, ਨਿਯਮ 2, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦੋ ਰਾਹਤਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਬਕਾ ਰਾਹਤ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਦੋਵਾਂ ਰਾਹਤਾਂ ਲਈ ਸੀਮਾਵਾਂ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੱਲੇਗੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਰਾਹਤਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਆਦਿ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਰਿੱਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਇਸ ਬਾਅਦ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ।”

(23) ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਗਨਪਸੀਆਰ ਧੌਡੀਬਾ ਸਾਵੰਤ (15), ਕੇ ਕੇ ਦੇਸਾਈ ਅਤੇ ਪਾਲੇਕਰ, ਜੇਜੇ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਨੇ ਦੱਖਿਆ ਕਿ ਵੈਕੂਏ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 102 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਪੀ. ਆਈ. ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਟਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ 1701-5-0 ਨੂੰ ਵੈਕੂਏ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(24) ਬਾਰੀ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸੰਚਾਲਕ ਪੰਚਾਇਤਾ ਵਿੱਚ ਧਵਨ, ਜੇ. ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਰਾਜ (16)। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਜੋ ਕੁਝ ਡਿੱਗਿਆ, ਉਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 54 ਦੇ ਅਧੀਨ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹਾਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮਾਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫੰਡ ਮਾਨਸਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 54 ਦੇ ਅਸਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਨਿਯਮ 52 ਦੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਵਿਅਰਥ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਿੰਗਲ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਸੁਧੀਰ ਕੁਮਾਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਐਨਐਫ ਰੇਲਵੇ, ਮਾਲੀਗਾਂਵ, ਪਾਂਡੂ (17)*; ਆਸਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨਾਇਡੂ ਅਤੇ ਗੋਸਵਾਮੀ, ਜੇ., ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(125) ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ 'ਤੇ, ਜੋ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ, ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ, ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿਰਫ਼ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਅਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ। ਕੇ.ਕੇ. ਜੱਗੀਆ ਬਨਾਮ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ (1) : ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜ (2) ਅਤੇ ਪੁਨ ਜਾਬ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ (3) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਨਹੀਂ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬੀ ਹੈਲਾਲ ਭਾਈ (18) ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਰਿੱਟ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਪਰਿਣਾਮੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ 3 ਅਸਧਾਰਨ ਉਪਾਅ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦੋਂ ਰਾਹਤ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿੱਖਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਆਮ ਢੰਗ ਦੁਆਰਾ।

(26) ਹਵਾਲਾ ਦਾ ਇਹ ਜਵਾਬ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਬਨਾਸਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜੇ ਵੀ ਉਸਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਹਤਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ।

- (16) ਏਆਈਆਰ 1968 ਸਾਰੇ. 246.
- (17) 1968 ਸਰਵਿਸ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਰ 654.
- (18) ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ 1006

---

(14) A.I.R. 1964 Orissa 111.

(15) A.I.R. 1966 Bom. 228.

ਆਈ.ਆਈ.ਓ

ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1969) 2

ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਰਾਂਗੇ | ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਡੀ ਕੇ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਡੀਕੇ ਮਹਾਜਨ ਸਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ ਅਤੇ ਆਰਐਸ ਨਰੂਲਾ, ਜੇ. ਜੇ.

ਜਗਨ ਨਾਥ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ

13 ਮਾਰਚ 1969 ਈ.

ਸਪੱਤੀ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਐਕਟ (1882 ਦਾ IV) - ਐੱਸ. 72, 76 ਅਤੇ III(j)— ਮੌਰਗੇਜਰ ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ—
ਮੌਰਗੇਜ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੇਣਾ—ਕੀ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਫੁਟਕਾਰਾ 'ਤੇ ਮੌਰਗੇਜਰ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ—ਮੌਰਗੇਜ ਦੇ
ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੌਰਗੇਜਰ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਨੋਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ—ਕੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ—ਮੌਰਟਗੇਗਰ ਨੇ

ਮੌਰਗੇਜ ਨੂੰ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ—ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ—ਕੀ ਮੌਰਗੇਜਰ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰਹੇ— ਟੇਨੇਨੀ ਨੇ ਇੱਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬੀਵੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਬਣਾਇਆ— ਅਜਿਹੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ—ਕੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਮੌਰਗੇਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਰਗੇਜ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਰਗੇਜ ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੌਰਗੇਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗਿਰਵੀਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਛੁਟਕਾਰਾ 'ਤੇ, ਉਸਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਪਰਾ 16)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਰਗੇਜ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੌਰਗੇਜਰ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੌਰਗੇਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਨੋਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ